

NO MORE HIRO-FUKUSHIMA!!

Atomkraftverk og atomvåpen er like kriminelt mot menneskeheten. Vi må stå sammen globalt for en atomfri verden! Første gang under "World Conference against A and H Bombs" i Hiroshima og Nagasaki ble det enighet om at atomkraft og atomvåpen er en like stor og livsfarlig trussel.

Les reportasje fra Verdenskongressen på sidene 4 og 5.

Tysk parlamentariker på Ntas landsseminar:

Atommotstanden ER GLOBAL

– Atomkraft er en fare for menneskeheten som ikke kan overvurderes, verken i krig eller i såkalt fredstid. Kampen mot atomkraft og med atomindustriens lobbyister er en global bekymring. Siden disse selskapene opererer globalt, vil lokale initiativ mot dem, oppnå lite. Derfor er jeg glad for å se at atommotstanden nå operer globalt i et stadig mer profesjonelt nettverk.

Se side 3

Svakt resultat i FN – ingen vilje til handling

På grunn av manglende støtte trakk Norge, Østerrike og Mexico denne høsten tilbake et forslag i FNs I. komite som kunne ha gitt liv til den totalt fastlåste situasjonen i de internasjonale forhandlingene om nedrustning av atomvåpen. Samtidig er det nylig produsert en omfattende rapport som viser at atomvåpenstatene ikke viser noen som helst vilje til å planlegge en framtid uten atomvåpen.

Les videre på side 7

VÅRT LILLE LAND

2011 har vært et spesielt år, både for Nei til atomvåpen og for meg personlig. Første del av dette året ble naturlig nok veldig preget av Ole Kopreitans plutselige bortgang. Vår sekretariatsleder gjennom mer enn 30 år jobbet for fullt til det siste og flere av våre aktiviteter i 2011 var allerede ferdig planlagt av Ole, inkludert datoen for Nei til atomvåpens landsmøte i oktober.

Sorgen og gleden de vandrer tilhøpe, synger Kari Bremnes. Mens NTA hadde 1. mai-frokost og forberedte paroler til 1. mai-toget, fikk jeg mitt første barn. Dermed gikk jeg ut i mamma-permisjon, også fra ledervervet i NTA. Tusen takk til Anne Brinch Skaara, Kjell Harberg, Helge Hagelund og de andre i styret som fortsatte arbeidet i mitt fravær!

Juli var jeg så smått i gang igjen som aktivist, så jeg tok med meg babyen på AUFs sommerleir og delte ut materiell om atomvåpen. Vi fikk to nydelige dager på Utøya, men 21. juli dro vi hjem fordi det var meldt så kraftig regn.

Den forferdelige fredagen 22. juli ringte vår kasserer Rauf Cassim fra NTA-kontoret og fortalte at vinduet var blåst ut av en bombe. Han sørget for å sikre NTAs eiendeler og rydde opp midt i den kaotiske situasjonen som rådet i området. Heldigvis var ingen til stede på kontoret da det smalt, så ingen av våre ble skadet.

Så begynte de fryktelige meldingene fra Utøya å stikke inn. Norge opplevde den verste terrorhandlingen etter 2. verdenskrig; regjeringskvartalet rasert, NTA-kontoret også rammet, 77 mennesker døde i Oslo og på Utøya. Alt dette slapp Ole å oppleve. Men hadde han vært her, så er jeg sikker på at han hadde stått der sammen med oss på Rådhusplassen mandagen etter, med en rose trassig hevet over hodet. I stedet må vi ta Oslos gater tilbake selv.

Det avtroppende styret har gjort sitt beste for at NTA skal bli godt rustet til å gå inn i framtida. I desember er kanskje de nye kontorlokalene i Oslos nye Fredshus i Møllergata 12 klare og Lars Gaupset begynner som ny daglig leder. Landsmøtet har staket ut veien videre; våre politiske hovedsaker, prioriteringer og arbeidsmåter.

Det er mye å ta fatt i! I ukene etter 22. juli viste dette lille landet hva vi er laget av, med verdier som samhold, åpenhet og demokrati i stedet for frykt og mere våpen. I høst har vi sett spor av dette i Norges arbeid i FNs 1. komité for nedrustning.

Like før denne avisa gikk i trykken, bestemte LNORdea, som siste bank i Norge, at de vil selge seg ut av atomvåpenproduksjon. Et kraftig signal om at atomvåpen ikke bare er uetisk, men også upopulært. Norge er en ledestjerne for resten av verden i forhold til etiske investeringer.

Nei til atomvåpen mener at Norge også kan gå foran på det diplomatiske feltet og ta et initiativ for å starte forhandlinger om en avtale om totalforbud mot atomvåpen. Vårt lille land kan gjøre en forskjell, ikke bare i ord, men også i handlinger!

Stine Rødmyr

NATO henger etter

NATOs nye atomvåpenstrategi som ble vedtatt på toppmøtet i 2010 var mildere i formen enn den gamle fra 1999, men er fortsatt altfor sterkt preget av atomvåpenstatenes interesser. Neste toppmøte er i Chicago i 2012. Fram til da arbeider NATO med å detaljere atomvåpenstrategien. Vi får lite informasjon om hva som foregår i NATO. En internasjonal gruppe av profilerte atomvåpenmotstandere sendte i sommer et åpent brev til gene-

ralsekretær Fogh Rasmussen der de ber om at:

- NATO må erklære at atomvåpenes eneste formål er å avskrekke atomvåpenangrep. NATO må derfor fjerne førstebruksopsjonen fra sine strategier.
- Mange flere atomvåpen, spesielt de som er utplassert i Europa av NATO-land og av Russland, må fjernes. Det gjelder også

utskytningsystemer.

- De amerikanske atomvåpenene som er utplassert i ikke-atomvåpenstater i Europa, må fjernes og i alle fall ikke moderniseres slik det er planer om.
- NATO må overbevise Russland om at rakettskjold ikke er ment å true Russlands strategiske interesser. I motsatt fall settes nedrustningsprosesser i fare.

Helge Hagelund

Landsmøte i Nei til atomvåpen:

Nytt styre

NTA holdt landsmøte i Nobelinstituttet 22. oktober. Det nye styret ble: Leder: Stine Rødmyr. Nestleder: Helge Hagelund. Styremedlemmer: Olav Andresen, Eva Fidjestøl, Ursula Gelis, Carsten Hagness, Theo Koritzinsky, Rolf Reikvam, Bitte Vatvedt. Varamedlemmer: Hermann Albert, Helga Johannesen, Kari Aanderaa.

Stine har vært leder i to foregående perioder og er et sterkt kort for NTA. Ny i styret er Olav

Andresen, ungdomspolitisk rådgiver i LO. Styret består ellers av erfame politikere og av perso-

Ntas leder Stine Rødmyr.

ner med spesielt engasjement i NTAs saksfelt.

Landsmøtet vedtok en handlingsplan som er mer detaljert og bedre inndelt enn tidligere, og der det er lettere å følge med på om styret følger målsettingene. Overskriftene er Medlemmer, Lokallag, Samarbeid, Overordnet politikk, Forbud mot atomvåpen, Nato og atomvåpenene, Nato og rakettskjold, Atomkraft, Kommunikasjon. I løpet av neste periode vil også NTA skifte kontorlokaler. Vi går i løpet av vinteren ut av Youngsgate 4 og blir samlokalisert med andre organisasjoner i et kontorlokale i Møllergata 12.

Landsmøtet vedtok en uttalelse som pekte på sammenhengen mellom atomvåpen- og atomkraftindustrien. Siste avsnitt i uttalelsen er: "Vil vil fortsette arbeidet for en konvensjon som forbyr atomvåpen, å ødelegge alle atomvåpen gjennom internasjonal kontrollert nedrustning, å avvike atomkraftanlegg og hindre at nye bygges. Norske myndigheter må gå i spissen internasjonalt for en konvensjon som forbyr atomvåpen. Oljefondet må trekke alle sine investeringer i internasjonal atomindustri. Norge må bidra aktivt til utvikling av miljøvennlig energi som kan erstatte atomkraft."

Helge Hagelund

Ny daglig leder i Nei til atomvåpen

Styret i Nei til atomvåpen har ansatt Lars Gaupset i stillingen som daglig leder i NTAs sekretariat. Han tiltrer 12. desember. Dette er en viktig jobb for organisasjonen, og styret er sikker på at de har ansatt rett person. Vi ønsker Lars lykke til og ser fram til å samarbeide med ham.

Lars Gaupset er 27 år og kommer fra Trondheim, men er bosatt på Sagene i Oslo. Han har en bachelor i Internasjonale Studier med ferdypning i statsvitenskap, og en mastergrad i freds- og konfliktstudier ved Universitetet i Oslo. Som en del av utdanningen bodde Lars et år i Frankrike hvor han stu-

derte Midtøsten-kunnskap og fransk historie og samfunnsforhold ved instituttet for politiske studier (Science Po) i Lyon. Han har tidligere jobbet som kampanjekoordinator i Utviklingsfondet, i FNs høykommissær for flyktninger (UNCHR), Landinfo og Norsk Organisasjon for Asylsøkere (NOAS).

Lars begynte tidlig å engasjere seg freds- og miljøspørsmål, og gikk inn i styret til Nei til Atomvåpen i Trondheim i 2001. Som elev på Trondheim Katedralskole holdt han foredrag om Gandhi og ikke-vold og atomvåpen, viste dokumentarfilm, samlet inn underskrifter for å løslate Vanunu og sto på

Lars Gaupset.

stand for NTA. I 2007 ble han medlem av styret i Oslo NTA, før han ble valgt inn i hovedstyret for perioden 2009-2011. I tillegg til NTA har han organisasjonserfaring fra Changemaker, Kirkens Nødhjelps ungdom.

Dorothee Menzner, medlem av Forbundsdagen i Tyskland, på NTAs landsseminar:

ATOMMOTSTANDEN ER GLOBAL

Av BITTE VATVEDT

– Atomkraft er en fare for menneskeheten som ikke kan overvurderes, verken i krig eller i såkalt fredstid. Kampen mot atomkraft og med atomindustriens lobbyister er en global bekymring. Siden disse selskapene opererer globalt, vil lokale og non-network initiativ mot dem, oppnå lite. Derfor er jeg glad for å se at atommotstanden nå operer globalt i et stadig mer profesjonelt nettverk.

Slik åpnet den tyske parlamentariker, Dorothee Menzner Nei til Atomvåpens landsmøtseminar på Nobelinstituttet i oktober.

- Jeg er glad for å se at atommotstandere i verden øker presset mot sine regjeringer og mot atomindustrien for å gjøre hva vi kan for å få oppmerksomhet mot den radioaktive arven vi etterlater oss, sa hun til en lydhør forsamling på om lag 50 frammmøtte en lørdag formiddag i Oslo.

Dorothee Menzner er energipolitisk talskvinne for partiet Der Linke i Den Tyske Forbundsagen. Hun er en av 76 Der Linke representanter av totalt 621 seter i det tyske parlamentet. Hun bor i Lower Saxony hvor det er i ferd med å bli gjennomført endelig lagring av radioaktivt avfall og ikke så langt fra den katastrofale lagringen som har skjedd i Gorleben i flere ti-år. Hun vokste opp nær Biblis atomkraftverk i Hessen. Redselen for hva

atomkraftverkene kunne føre til, gjorde at hun har vært dypt engasjert i atommotstanden siden hun var barn.

Hundretusener i protestmarsj

Hun forteller om en imponerende aktivitet mot radioaktivt avfall som vi hører lite om i norske media. I april i 2010 formet 120 000 mennesker en lenke fra et atomkraftverk til et annet i protest mot regjeringens atompolitikk. I september protesterte 100 000 mennesker i Berlin.

Nå i november er det planlagt en ny massedemonstrasjon. Den tyske regjeringen, som består av konservative (CDU) og liberale (FDP) gikk til valg i 2009 på at atomkraften skulle få fortsette på det de kaller livstid-produksjon. Disse enorme folkelige protestene hadde lite å stille opp mot presset atomindustrien lobbet på regjeringen med. Menzner siterte CDUs miljøminister som etter valget sa: - Dette var en spesiell erfaring av lobbying med økonomiske interesser. Det var veldig klart, ekstremt intenst og det var mye penger bak. Sa miljøministeren offentlig.

- Regjeringen argumenterte for den livstid utvidelsen med atomkraftverk med at det er miljøvennlig og har lite CO2-utslipp, fortalte Menzner. - Men når vi ser på folk fra områdene rundt uranminene, forurensede områder i Tsjernobyl, Majak, Fukushima og alle steder der folk må leve i nærheten av avfallsagringssplasser vet vi alle at argumentene er absolutt løgn!

Regjeringen var like lite opptatt av sikkerheten av mange av de utrangerte atomkraftanleggene som de var av hva de skal gjøre med avfallet. Forskere og vitenskaplige rådgivere er holdt utenfor den politiske beslutningen.

Grotesk avfallslagring

Motstanden mot livstidsforlengelse av atomkraft i Tyskland møtte enorm motstand i befolkningen. Ikke bare blant befolk-

Dorothee Menzner, medlem av Forbundsdagen i Tyskland, innledet på Ntas landsseminar på Nobelinstituttet.

ningen generelt og politiske motstandere, men langt inn i egne politiske rekker. Derfor kunne Forbundsminister Angela Merkel dagen etter katastrofen i Fukushima var skjedd gå direkte på TV å fortelle at de åtte eldste verkene skulle stenges umiddelbart, alle andre atomkraftverk skulle testes og planen for avvikling av atomkraft i Tyskland ble satt til 2020. Det samme året som sosialdemokratene gikk inn for. Atomindustrien kjørte hardt i media på at en slik plan ville føre til betydelig energimangel og kraftig økende priser på energi. De bedyret at en slik ulykke som hadde skjedd i Fukushima aldri kunne skje i Tyskland. Tyske verk var mye sikrere og dessuten var Tyskland ikke utsatt for tsunami og ikke engang jordskjelv.

- Selv om tidsperspektivet for avvikling av atomkraftverk er redusert, er det likevel altfor langt fram, fortsatt Menzner. - Avfallssituasjonen er grotesk etter flere tiår uten en forsvar-

lig lagring. Vi vet jo heller ikke hvordan vi skal lagre alt avfallet forsvarlig. Forskning på dette er blitt alvorlig forsømt. Det vi vet nå er forskning som viser at i områder med atomavfall finner vi en økende mengde leukemi på barn, genetiske forstyrrelser og radioaktivitet i grunnvannet.

Å rydde opp avfall i saltgruvene som er i ferd med å kollapse har myndighetene beregnet vil koste om lag 50 milliarder kroner. Når man ikke aner hvordan man skal rydde opp, blir selvfølgelig beregningen av kostnadene helt tilfeldige. Men merk dere at det er ikke atomkraftselskapene som har tjent milliarder på energien som skal betale oppryddingen. Det skal selvsagt vi skattebetalere som har betalt dyrt for strøm til energiselskapene.

I Gorleben har det foregått et meningsløst oppryddingsarbeid som innen 2012 har kostet tyske skattebetalere 600 millioner kroner, fordi atomselskapene vil ha en permanent lagring der. Hvert år når de store konteinerne kom-

mer til Gorleben møter de 50 000 atommotstandere og 20 000 politifolk.

- Det er ikke lett å finne løsninger, påpeker Menzner. - Vårt parti har laget en grundig plan for hvordan vi skal kunne ivareta samfunnets behov når atomkraftanleggene stenges. Den kan dere gå inn på våre nettsider å lese om. Grunnleggende for oss har vært å gjenvinne folks tillit i disse spørsmålene, åpenhet og samarbeid med lokalbefolkningen.

Atomkraft for atomvåpen

Dorothee Menzner er sterkt opptatt av sammenhengen mellom atomkraftindustrien og atomvåpenindustrien. - Sivile atomkraftverk er plutonium og tirium fabrikker for atomvåpenproduksjon, påpeker hun. Hun er bekymret for atomvåpensituasjonen i Tyskland.

- På Bundeswehr air base i Eifelregionen er det høyest sannsynlig mellom 10 og 20 B61 atombomber, sier hun og forteller at hun har stilt spørsmål om dette i Parlamentet (Bundestag), men fått til svar at det kan de av sikkerhetshensyn ikke besvare. Selv en parlamentariker kan altså ikke få vite det. En tysk fredsforskningsgruppe har avslørt at Pentagon har planer om å modernisere atomvåpnene i Tyskland til B61-12-bomber. Hun har bedt om en åpen debatt om behovet for atomvåpen i Tyskland, men blitt avvist på det også.

- Det betyr at det blir ikke gjort noen framgang i den offisielle atomvåpendedebatten så lenge USA er av den oppfatning at de må ha atomvåpen på tysk jord for å opprettholde sin avskrekingsstrategi. Jeg mener det er uakseptabelt og illegalt å ha atomvåpen plassert på vår jord! Slik avrunder hun sitt innholdsrike foredrag. - Men, sier hun og river tak i forsamlingen som følger intenst med. - Mist ikke motet! Se alt hva vi har fått til! Kampen mot dobbeltvedtaket i NATO på 80-tallet vant vi! Det var viktig for Tyskland. Hadde vi ikke stått på i atomkraftkampen hadde vi hatt 50 atomkraftanlegg, ikke 17.

Når jeg ser på all protest og god vilje som er i gang rundt omkring i verden, føler jeg virkelig optimisme. Hva vi gjør med det, er opp til oss - sammen! Avslutter den sterke lille tyske kvinnen til stående applaus.

Hele foredraget - foreløpig kun på engelsk, kan leses på Nei til Atomvåpens nettside: www.neitilatomvapen.no.

nta-avisa

Utgiver:

Nei til Atomvåpen

Adresse:

Youngsgt. 4, 0181 Oslo

Telefon:

(+47) 22 05 00 00

E-post:

Nei.tilatomvapen@online.no

NtA-nett:

www.neitilatomvapen.no

Kontonr.:

90010613107

Ansvarlig redaktør:

Svein Tore Andersen

Redaksjonskomite:

Helge Hagelund

Stine Rødmyr

Terje Stokstad

Bitte Vatvedt

Førtrykk:

Håkon Kjærsmo

Trykk:

Nr. 1 Trykk as

Av **BITTE VATVEDT**

Atomkraftverk og atomvåpen er like kriminelt mot menneskeheten. Vi må stå sammen globalt for en atomfri verden! Første gang under "World Conference against A and H Bombs" i Hiroshima og Nagasaki ble det enighet om at atomkraft og atomvåpen er en like stor og livsfarlig trussel.

Verdenskonferansen i Hiroshima og Nagasaki mot atom- og hydrogenbomber ble arrangert for 56. gang i august i år. Norge deltok sammen med over 10 000 mennesker, 88 av deltakerne kom fra til sammen 25 land.

Angst og harme

- Denne verden er styrt av gale menn som ikke bryr seg om

Roland Oldham fra Tahiti

befolkningen. De bryr seg bare om sin egen makt og profitt! **Roland Oldham** fra Tahiti, leder for antiatomvåpenbevegelsen på Mururoa e Tatou var sterkt preget av den virkeligheten han var vokst opp med. - Mange av våre barn vil ikke vokse opp. De er radioaktivt forgiftet. Atombruket øker i verden. Det gjør meg vondt å høre at velutdannende verdensledere lyver! Blinde menn! Gale menn!

Oldham var langt fra den eneste som brukte mye kraft og sterke ord på talerstolen i den svære konferansesalen i Hiroshima i hete sommerdager. Noen ganger reagerte deltakerne med øredøvende klappsalver. Andre ganger var det dødsens stille.

Angsten lå som dirrende og trykkende luft i forsamlingen. Angst og harme. Harme over tapte liv i lidelse og oppgitt. Mangel på informasjon og til dels direkte løgn fra myndigheter som kunne ha reddet liv. Angst for hver nye dag de siste 66 år etter atombombene over Hiroshima og Nagasaki. Angst og harme fra delegater fra steder som var blitt utsatt for prøvesprengninger, testinger og militærbaser. Angst og lidelser etter atomkraftkatastrofer. Angst etter Fukushima-katastrofen i mars i år. Angst for hva som har skjedd og for hva som vil komme til å skje med de som er rammet, for hvem som er rammet og for hvor neste katastrofe vil skje.

Ingen i den salen var i tvil om at det vil skje en ny katastrofe igjen.

- Vi kan ikke vente til 2020 med å stenge atomkraftverk, formantet Oldham. - Vi må gjøre det i morgen tidlig. Tidlig. Vi har ingen flere å ofre på maktens og grådighetenes alter!

Ingen skal lide forgjeves

Det gjorde sterkt inntrykk på oss fra Norge som kom til Japan med sår sjel etter 22. juli, å møte stråleofre fra hele verden. Stillehavsområdene, Russland, Asia, USA og ikke minst fra Japan som ennå skalv etter Fukushima-katastrofen.

- Takk til befolkningen i Fukushima som har gitt oss anledningen til å gripe muligheten for å bevise at atomkraft er farlig, sa britisk **Tony Simpson**. - Ingen av dere skal lide og dø forgjeves. Vi skal love å gjøre dere udødelige ved å kjempe for at det ikke må skje igjen.

I møte med det grønne og vakre Hiroshima var det vanskelig å forestille seg at alt her var

NO MORE

svart, mørkt og bomba sønder og sammen. Menneskene er vakre og travle som i en hvilken som helst annen storby. Til fots, i hissig trafikk og mange på sykkel. Katastrofen er tilsynelatende over. Livet haster videre. Men hvert eneste menneske, ung eller gammel bærer sin historie. Inni seg. Midt i det vakre og moderne sentrum av Hiroshima er det mye som forteller oss at her har menneskehetens største overgrep og katastrofe skjedd. Døden ingen kan glemme. Her hvor 2. verdenskrig aldri tar slutt. Det er minnesmerker og bautaer over alt. Ikke bare i den nydelige Memorial Park som er bygd over "ground zero" der bomben "Little Boy" ble sluppet 6. august kl. 0815 i 1945, men mange steder omkring i byen. De er pyntet med blomster, brettede traner og vannflasker. Vannflasker fordi alle ofre den grusomme dagen ropte etter vann. Det kjentes som de brant opp inni seg og de ropte etter vann. Alt vann var radioaktivt og livsfarlig. Nå har de døde alltid rent vann.

Atomkraft og atomvåpen

Temaet om sammenhengen mellom atomkraftindustrien og atomvåpenindustrien ble satt allerede i åpningen av konferansen da **Sawada Shoji** fra den japanske organisasjonskomiteen, Gensuikyo gikk hardt ut mot japanske myndigheter. Han fortalte at det Japanske Vitenskapsråd hadde advart japanske myndigheter mot å bygge atomkraftverk i landet. Japan burde gjennomført egen forskning uten å ta i bruk amerikansk teknologi som var utviklet av atomvåpenforskere.

- Men Japanske myndigheter prioriterte lojalitet til USA framfor landets sikkerhet. De har brutt sin egen lov om at atomkraft skal bygges på tre prinsipper: uavhengighet, demokrati og åpenhet. De har bygd 54 reaktorer i et tett befolket jordskjelvsuttatt område, og propagandert "sikkerhetsmyten". Resultatet er et avfallsproblem som i økende grad også forurenser atmosfæren globalt og nå sist den fullstendig ukontrollerte katastrofen i Fukushima, banket den beskjedene japaneren i talerstolen. Særlig japanske delegater var rystet over det de hørte.

Det var som om han limte sannheten opp på veggene i den store kongresshallen.

Grådige kapitalisme

- Årets to mest dramatiske hendelser i verden skjedde ikke ved en tilfeldighet. Det er ingen tilfeldighet at "the arab-spring" skjedde som et folkelig og fredelig opprør. Det var heller ingen tilfeldighet at tsunamien traff et stort atomkraftverk i Japan, sa **Mohamed Ezzeldine Abdel-Moneim** fra den Arabiske Liga intenst og lavmælt. - I de nord-

afrikanske landene har et sultent og undertrykt folk gjort opprør mot sine korrupte kapitalistiske ledere. I mitt hjemland, Egypt, var folket med fredelige midler sterke nok til å tvinge en korrupt kapitalistisk leder fra makta selv om han hadde støtte fra de sterke atomstatene med USA i spissen, helt til alle så at han ble en taper. Det har lenge vært vitenskapelig kjent at pga. utallige atomtestinger og prøvesprengninger er hele stillehavsområdet det største naturkatastrofeområdet i verden. De voldsomme herjingene har endret og ødelagt havområdet. Når man så bygger enorme atomkraftverk uten hensyn til at områdene er jordskjelvsutsatte, var det bare et tids-spørsmål når en katastrofe som Fukushima måtte skje. Og det er

vite at atomsikkerhet er en myte. En myte International Atomic Energy Agency (IAEA) må slutte å hevde dersom de ikke skal bli avslørt som lakeier for verdens kapitalister. For, understreket **Abdel-Moneim**, - en atomreaktor kan være farligere enn en atombombe. En atombombe dreper deg ikke med mindre den eksploderer, men en reaktor kan drepe deg uten eksplosjon. Dette vil ikke atomindustrien og den globale kapitalisme innrømme. Vi vil ikke vente på flere katastrofer. De - som diktatoren i Egypt, må innse at de har tapt. Vi har dyrt fått erfare at kapitalismens ideologi er grådige, uten nåde vanærer den respektløst mennesket og det levende miljø. Salen ristet av stående trampklapp som ingen ende ville ta.

bare et tidsspørsmål om når noe slikt vil skje igjen dersom ikke atomkraftverkene blir lagt ned.

Det var helt stille i salen mens han forklarte. Stille av vantro, angst og aha-opplevelse.

- Fra Three-Miles Island til Tsjernobyl. Nå har vi sett nok til å

Mohamed Ezzeldine Abdel-Moneim, fra den Arabiske Liga.

Midt-Østen atomvåpenfri

Egyptys ambassadør til Japan, **Dr. Walid Mahmoud Abdelnas-ser** hadde under åpningshilsingen fra Egyptys utenriksminister framhevet Egyptys sterke vilje til umiddelbart å få anerkjent Midt-Østens atomvåpenfrie sone fra Iran til Algerie. Det nye Egypt appellerte til FN's generalsekretær om støtte til å dempe konfliktnivå i regionen etter den arabiske vår, med et Israel som stadig nekter for at de besitter atomvåpen og usikkerheten vi opplever fra Iran.

- Det er avgjørende at vi får i stand en forpliktende konferanse i 2012, sa ambassadøren.

Stillehavet er atomfri sone

- USAs atomtesting på Mars-hall-øyene har gjort et utall mennesker til prøvekanniner, sa den amerikanske presten **Aaron Wiggins** som jobber for miljørettigheter i The Pacific Conference

HIRO-FUKUSHIMA!

of Churches på Fiji. – The Pacific Nuclear –free-zone mot testing ble vedtatt i 1985. Siden da har lokale myndigheter blitt utsatt for grov utpressing fra USA og de har uten begrensninger gjennomført testinger med de groveste overgrep på befolkningen. USA ser bare sin egen verdensmaktsposisjon og rikdom. Gjennom sin avskrekking holder de hele verden i et dødbrennende jerngrep! Den unge, mørke presten kunne nesten minne om President Obama selv der han kraftig fordømte sitt hjemland. I denne forsamlingen uteble ikke applausen. Særlig de amerikanske og delegatene fra Stillehavsyene som satt bak oss hylte og pep sin støtte til kritikken.

Selv om jeg visste at amerikanerne har bedrevet prøve-

ima. Jeg sto sammen med eldre hibakusha – overlevende fra atombomben i 1945, hun nikket til ungdommen bak banneret oppe på podiet. De protesterte mot strålefarene fra amerikanske atomvåpen.

Får aldri sannheten

Ikke mindre smertelig var budskapet fra **Milya Kabirova**, leder for Atomofferorganisasjonen "AIGUL" i Russland. Selv var hun fra Majak. Hun kom direkte fra Tsjernobyl til Hiroshima. Katastrofene i Chelyabinsk-regionen på 40- og 50-tallet tok umiddelbart over en halv millioner menneskeliv. Hvor mange som har lidt sykdom og død etterpå vet ingen. Det var stats-hemmighet i Sovjetunionen og

er at atomkraftindustrien er nært knyttet til atomvåpenindustrien. De har felles vitenskapelig forskning, felles urangruver og felles anlegg for urananrikning. Siden myndighetenes makt er tuftet på atomvåpen, trenges hele atomkomplekset.

Og vi vil aldri få sannheten om hvor mange som er rammet av atomkatastrofene, slår hun fast. Alle vet at IAEA (the International Atomic Energy Agency) har et positivt forhold til atomkraft. I 1959 inngikk IAEA en avtale med WHO (World Health Organization) om at WHO kun får informere om helseskader etter radioaktiv stråling etter å ha konsultert IAEA. Kostnaden ved å bygge makt og rikdom på atomindustrien har en høy pris for mennesker og miljø. Ra-

dioaktiv stråling kjenner ingen grenser. Vi blir alle i hele verden offer for galskapen! De to siste setningene tok den lille vevre, men likevel så kraftige kvinnen, på engelsk. Salen spratt opp og trampklappet i solidaritet. Jeg snudde meg og så hvor mange som bare lot tårene renne, truffet av egne erfaringer og i medlidenhet med hennes landsmenn som hadde lidt og blitt drept av den samme terror som deres egne.

Jeg besøkte en overlevende fra atombomben "Fat Man" som ble sluppet over Nagasaki i 1945 sammen med Milya. Hun hadde med en liten ting som hilsen fra folk i Tsjernobyl til den 76 år gamle hibakushaen, Emiko Asano på Røde Kors-sykehuset i Nagasaki. De hadde ikke et felles språk, men tok rundt hveran-

dre og lot tårer og følelser smelte sammen. Verken tolken eller jeg hadde noe språk da.

Slik sto vi også sammen ved elvebredden i Hiroshima om kvelden 6. august da vi tente lykter og lot dem flyte nedover elva, slik de døde fløt for 66 år siden. Ofre og atomaktivister fra hele verden. Sammen med hele byens befolkning der i mørket.

Munkene leste mumlende skrifter mens vi lavt men taktfast sa NO MORE HIROSHIMA – NO MORE TSJERNOBYL – NO MORE FUKUSHIMA – NO MORE TERROR AGAINST HUMANITY.

Sluttdokumentet for konferansen ligger på Nei til Atomvåpens nettside: www.neitilatomvapen.no

sprengninger både i eget land og stillehavsområder, var det sterkt å møte folk derfra som selv var stråleofre eller fortalte om ofre og hvordan de ble behandlet.

- Om jeg dør av radioaktiv stråling fra et atomkraftverk eller fra en atombombe er det samme, sa en ung gutt fra Fukush-

er det fortsatt i Russland. Milya mistet selv en bror og sin far. – Min familie, som så mange andre familier dør ut. Ingen av oss kan få barn, fortalte hun meg. Hun var tung og trist i øynene, men sterk som stål. – Jeg kommer nå fra den såkalte "fremmedgjøringssonen" i Tsjernobyl. Det er et forferdelig sted, fortalte hun en lydør forsamling. – Når du er i denne døde byen kjenner du i hver celle i kroppen hvilken terror atomkraft fører til. Tragedien har ikke tatt slutt. Den pågår fortsatt. Millioner av mennesker ble utsatt for radioaktiv stråling den dagen ulykken skjedde. Fortsatt bor det mange millioner i områder som er forurenset. Myndighetene fortsetter å betale milliarder for å utvikle atomindustrien for å tjene mer penger mens de tillater seg å benekte omfanget av katastrofen.

Nå vet vi at et atomkraftverk er mye mer farlig enn hva som ble fortalt oss. Hvorfor ble vi ikke fortalt sannheten? Grunnen

Delegasjonen fra Nei til Atomvåpen; fra venstre: Grethe Nielsen, Lars Gaupset og Bitte Vatvedt.

Milya Kabirova fra Russland.

Utøya

Vet du hva du skal si meg?

Du famler etter ordene
du også

som om noen myrdet
selve språket
i natt

Bildene hadde ingen vei
å gå
når de kom innenfor
alle kjente ting

Gressbakkene
stiene
solen som stupte i fjorden
og brant sin kobberfarve
inn i alle bartrær
som om selve øya var forelsket
i oss

alle minner
druknet i blod

«Det er barn,
herregud, det er bare barn»
sa jeg

og min egen far
som jeg aldri har sett gråte
løftet en slitt arbeidsneve,
holdt seg for munnen

og gråt

Jeg vet heller ikke
hva jeg skal si deg

Jeg er for sint
til å være et menneske
nå

Ordene flyter unna
som om de er engstelige
for hva jeg skulle bruke dem til

Men de er her inne
et sted

og venter
stille

mens jeg fortsetter å lete
med alle vakre tings forsiktige lys

Det første ordet
jeg skal finne

er «håp»

Av Geir Ove Kvalheim,
10. september 2011

FUKUSHIMA – hva hendte?

Katastrofen i atomkraftverket i Fukushima er et nytt skudd for baugen for kjernekraften i verden, som ellers var i ferd med å livne til igjen etter Tsjernobyl-katastrofen.

Men hva var det som egentlig hendte? Hvorfor ble tsunami-bølgen så katastrofal for dette atomkraftverket?

Fukushima var et middels stort atomkraftverk med 6 reaktorer. Atomspaltingen i slike reaktorer utvikler store mengder varme, som koker vann under trykk og produserer høytrykksdamp til drift av kraftverkets turbiner og generatorer. Kraftverket kunne produsere ca. 2,7 millioner kW strøm med alle reaktorene i drift.

Atomspaltingen i slike reaktorer reguleres ved hjelp av såkalte bremsstaver, og kan også stoppes helt ved hjelp av disse stavene. Det ble da også gjort i Fukushima. Da jordskjelvsalarmeren gikk, ble alle reaktorene kjørt ned og stoppet.

Men det er noe i atomreaktorer som ikke kan reguleres eller stoppes. Det er varme-utviklingen fra de spaltingsproduktene som dannes når uranatomene spaltes. De er ikke bare dødelig radioaktive, de utvikler også store mengder varme som ikke kan styres eller reguleres. Denne varmen må kjøles bort.

Det er dette som forårsaket

katastrofen da tsunami-bølgen slo inn over kraftverket.

Sjøvannet kortslettet hele det elektriske anlegget, herunder også motorene som drev kjølevannspumper og vannsirkulasjon. Dermed var alle 6 reaktorene uten kjøling. Det betyr katastrofe i et atomkraftverk. Bare spaltingsproduktene i uranstavene utviklet noe slikt som 100.000 kW varme i hver reaktor. Det fikk vannet i reaktorene til å fosskoke. Det er nok varme til å koke bort rundt 250 liter vann i minuttet. Damp måtte blåses av for å hindre at reaktorene gikk i lufta som Tsjernobyl. Dermed ble det radioaktive utslipp til luft. Så begynte reaktorene å koke tørre.

Brannfolk ble tilkalt med transportable brannpumper. Det de klarte i denne situasjonen var å pumpe sjøvann inn i reaktorene. To av reaktorene hadde da allerede kokt tørre, og urankjernen var blitt overopphetet og hadde smeltet ned. Sjøvannet kokte fort inn til saltlake. Det måtte skiftes ut. Dermed lakk radioaktivitet også ut i sjøen. De reaktorene som ikke fikk nedsmelting av kjernen ble ødelagt av korrosjon. Denne korrosjo-

nen produserte hydrogen-gass som også måtte blåses av (mer utslipp) og som medførte et par stygge gass-eksplosjoner inne i verkshallene.

Japanerne har nå etter hvert fått orden på kjølesystemene, men hele atomkraftverket er ødelagt. Det er målt forhøyet radioaktivitet både på land og i sjø i store områder rundt verket, men så langt er det ikke rapportert om alvorlige skader på mennesker som følge av radioaktiv stråling. Det er satt igang tiltak for å undersøke eventuelle langtidseffekter som følge av at noen har vært - og fortsatt blir - utsatt for lave stråledoser.

Fukushima-verket vil nok med tiden bli demontert og revet, men det er et spørsmål hva som skal gjøres med de reaktorene som har nedsmeltet kjerner. Både varmeutviklingen og radioaktiviteten vil avta etter hvert, men radioaktiviteten vil være livsfarlig høy i lange tider fremover. Det blir antakelig til at disse reaktorene må omslutes av en sarkofag av stål eller betong, tilsvarende som i Tsjernobyl.

Verden har fått et nytt eksempel på hvor farlig atomkraften kan være. Tsjernobyl var et resultat av menneskelig feil. Fukushima viser at det kan også skje ting som er utenfor menneskelig kontroll.

Ole Bockmann

Minneord om Nils Årekol

Ein fredskjempar er gått bort.

10. juli døydde Nils Årekol, 84 år gammel. Ei av dei mest markerte og uthaldande røystene i den norske fredsrørsla har tagna. 19. juli vart han følgt til grava av ei fullsett Øystese kyrkje.

Nils arbeidde for freden og mot atomvåpen heile sitt vaksne liv. Sjølv sa han at han vart motstandar av kjernefysiske våpen allereie 6. august 1945, same dagen som han fekk høyre om Hiroshima og om verknadene av den grufulle bomba. Midt i fredsrusen klarte han ikkje å sleppe tanken på lidingane den japanske sivilbefolkninga var blitt utsett for, samstundes som han var overtydd om at atombomba representerte eit trugsmål mot alt framtidig liv på jorda. Utdanninga som fysikar og livslange studier av desse inhumane sjølvmoordsvåpna gav han ein kunnskapsbase og eit engasjement som fleire slektsledd av fredskjemparar har nytt godt av. Bodskapen hans var like enkel som han

var klår: Vi må aldri gløyme Hiroshima og Nagasaki! Den tredje bomba vil bli den siste!

Nils var med i *Nei til atomvåpen* frå starten og var leiar

for fylkeslaget i Bergen og Hordaland i meir enn tjue år. I si lange og aktive leiertid var han pådrivar for dei såkalla "toppmøta" på Finse Austvest møtene på Finse og Geilo, der NTA-aktivistar frå både Vest- og Austlandet møttest til

diskusjonar og sosialt samver. Utrøytteleg skreiv han artiklar i dagspressa, snakka med folk, heldt foredrag og skipa til møte og konferansar. Alltid i teneste for den gode saka.

I 2005, 78 år gammel, fekk Nils oppfylt draumen sin om å reise til Hiroshima og Nagasaki for å ta del i den årlege munnehøgtida. Det vart ei oppleving og ein inspirasjon til vidare innsats, som varte heilt fram til siste leveåret.

Trass i sin sitt livslange brennande engasjement for ei alvorleg og krevjande sak, var Nils Årekol alltid optimistisk og i godt humør. Den gode smilen og den smittande latteren var aldri langt unna. Typisk nok var han ein ivrig instruktør i gammaldans, noko også vi i NTA hadde stor glede av. Han skreiv fleire bøker om lokalhistoriske emne og var dessutan i alle år aktiv idrottsmann.

Bergen og Hordaland *Nei til atomvåpen* takkar for innsatsen.

Ole Haugan og
Helga Johannessen

Svakt resultat i FN – Ingen vilje til handling

Av HELGE HAGELUND

På grunn av manglende støtte trakk Norge, Østerrike og Mexico denne høsten tilbake et forslag i FNs I. komite som kunne ha gitt liv til den totalt fastlåste situasjonen i de internasjonale forhandlingene om nedrustning av atomvåpen.

FNs permanente nedrustningsorgan (CD) i Geneve har ikke produsert et eneste resultat på snart femten år, og initiativet fra de tre landene åpnet for opprettelsen av nye fora som kunne ha ført reelle forhandlinger om nedrustning og full avskaffelse av atomvåpen. Samtidig er det nylig produsert en omfattende rapport som viser at atomvåpenstatene ikke viser noen som helst vilje til å planlegge en framtid uten atomvåpen. Tvert om er det omfattende program for atomvåpenmodernisering, og det er

store penger på vei inn i atomvåpenindustrien.

Norge holdt gode innlegg i FN om den låste situasjonen i CD og behovet for å komme ut av uføret. De mest usminkede uttalelsene kom likevel fra Østerrikes ambassadør da han begrunnet fellesforslaget. Fordi CD hele veien er avhengig av konsensus dvs. full enighet blant de landene som deltar i forhandlingene, er det alltid ett eller flere land som blokkerer for resultater. Siden Østerrike i 1996 begynte å delta i CD har "vi ikke

opplevd en eneste dag der det har vært ført substansielle nedrustningsforhandlinger der", sa ambassadøren.

Punkt 1 i forslaget fra Norge, Østerrike og Mexico ber om at CD i 2011/2012 gjør sitt ytterste for å vedta et konkret arbeidsprogram. Hvis dette ikke lykkes, sier pkt.2 i forslaget at det bør opprettes arbeidsgrupper i FN som behandler atomnedrustning og en verden uten atomvåpen, internasjonale arrangementer som sikrer ikke-atomvåpenstater mot å bli truet med atomvåpen, og en avtale som forbyr produksjon av atomvåpenmateriale. Mange land, blant annet en rekke europeiske stater, ville ha støttet forslaget. Men atomvåpenstatene var negative, og det var også toneangivende land i den tredje verden som av ulike

grunner ønsker å opprettholde sine posisjoner i CD. I stedet for å vanne ut forslaget, valgte de tre å trekke det tilbake. Hensikten med dette er å kunne opprettholde sitt opprinnelige standpunkt ved neste korsvei i FN. I stedet for det norske forslaget ble flere andre uforpliktende forslag om samme tema vedtatt tilnærmet enstemmig.

Selv om forslaget fra Norge, Østerrike og Mexico er konstruktivt, må vi likevel merke oss at behovet for en konvensjon som forbyr atomvåpen ikke er en del av forslaget. Vi merker oss også at Norge på nytt stemte avholdende til den såkalte Malaysia-resolusjonen som ber om forhandlinger om en konvensjon. Riktignok er dette en forbedring fra et par år tilbake da Norge stemte mot, og riktignok har Norge en begrunnelse om at Malaysia-resolusjonen inneholder det handlingslammede CD som forhandlingsforum. Men siden Norge ved ulike anledninger i klarere ordelag enn tidligere har uttrykt støtte til ideen om en atomvåpenkonvensjon, ønsker vi en enda tydeligere markering av dette fra Norges side i internasjonale fora.

I tillegg til at det ikke er framgang å spore i FN, har det nylig kommet en omfattende rapport i den velinformerte NGO-organisasjonen BASIC, som tydeliggjør situasjonens alvor. Rapporten dokumenterer at:

- Tross all retorikk om beho-

vet for nedrustning er det ingenting som tyder på at noen av atomvåpenstatene planlegger en framtid uten atomvåpen.

- Potensialet for at atomvåpen kan bli brukt, er økende.
- Atomvåpenstatene har omfattende program for å modernisere atomvåpen og atomvåpenmissiler.
- Store pengesummer pumpes inn i atomvåpenindustrien.
- Atomvåpenavskrekking er fortsatt levende i stormaktenes militærstrategier.
- Selv den nye START-avtalen mellom USA og Russland om nedrustning av strategiske atomvåpen er full av hull som begrenser avtalens verdi.

Rapporten kan lastes ned på <http://www.basicint.org>.

For Nei til atomvåpen er dette åpenbart: På nytt og på nytt er det nødvendig å opprettholde og forsterke det internasjonale presset for å oppnå et forbud mot atomvåpen. Situasjonen er meget krevende fordi mange land som sier at de er for nedrustning, har andre hensikter og andre agendaer. Vi er positive til at Norge sterkere enn tidligere markerer seg internasjonalt, men den norske regjeringen og det norske diplomati har behov for en våken og krevende opinion som holder initiativene levende og gjør dem enda bedre.

Atomvåpen-aksjonisme på nettet

Denne høsten har stått i de sosiale mediers tegn for ICAN. Både nasjonalt og internasjonalt har vi jobbet for å få budskapet om et forbud mot atomvåpen ut på blant annet Facebook, Twitter og Youtube.

Den 29. september stilte Høyres stortingsrepresentant Peter S. Gitmark et skriftlig spørsmål til Jonas Gahr Støre. Spørsmålet handlet blant annet om hvorvidt regjeringen støtter et forbud mot atomvåpen. For å skape blest rundt dette spørsmålet, satte vi opp nettsiden www.svarpeter.org. Her la vi ut spørsmålet fra Gitmark, og vi oppfordret folk til å sende føl-

gende twitter-melding til Støre: "Svar Peter da, Jonas!". Etter en dag med drøssevis av twitter-meldinger, tvitret Støre at han ville svare. I det endelige svaret til Gitmark skrev han: "Vi ønsker et reelt totalforbud og arbeider aktivt både for å skape et politisk grunnlag og praktiske muligheter for å komme dit". Les resten av svaret på regjeringens hjemmesider.

Twitter-kampanjen rettet mot utenriksministeren ble etterfulgt av en lignende kampanje med statsministeren som mottaker. Som en del av den internasjonale kampanjen A Little More Action tvitret vi til Jens Stoltenberg at vi forventet mer handling i FNs nedrustningskomite. Dette skjedde samtidig som aktivister i Sverige, England, Italia, New Zealand, Irland, Australia, Tyskland, Nederland og Spania

gjorde det samme ovenfor sine statsledere.

Prikken over i-en i ICANs interaktive internett-høst er den nye animasjonsfilmen "Tiden er inne. Forby atomvåpen nå" laget av grafiker Vidar Bakke. Filmen forklarer enkelt og kreativt hvorfor vi trenger et forbud mot atomvåpen nå. Ungdomspolitikere fra Unge Venstre, Sosialistisk Ungdom, Senterungdommen og Kristelig Folkepartis Ungdom var med på å spre videoen over hele landet. Nå er det hele 2500 som har sett filmen. I kjølvannet av film lanseringen har det oppstått mye engasjement og heftige debatter i bloggverdenen og på ICANs egen Facebook-side, som du finner her: www.facebook.com/icannorge.

Anne Marte Skaland,
prosjektmedarbeider i ICAN,
kampanjen for forbud
mot atomvåpen

**Ja takk!
Jeg ønsker
å bli medlem**

NEI
TIL ATOMVÅPEN

Navn:

Adr.:

E-post:

Kontingenten er kr. 100,-/kr. 75,-for studenter/pensjonister.

NtA, Youngsgt. 4, 0181 Oslo.

Tlf.: 22 05 00 00.

Kontonr.: 90010613107.

Støtte til Nei til Atomvåpen!

Jeg ønsker å bidra med fast årlig beløp

Skattefritak for beløp

Jeg ønsker å betale delbeløp

fra kr. 500,- til kr. 12.000,-

Navn:

Adresse:

E-postadresse:

Intervju med Sverre Lodgaard, seniorforsker ved NUPI:

Kasakhstan – En stat som tar del i kampen for en atomvåpenfri verden med overbevisning

Av URSULA GELIS

Vi befinner oss her i Fredspalasset i Haag og er invitert av Kasakhstans ambassade og det nederlandske utenriksdepartement for å utveksle mer kunnskap om dilemmaer knyttet til atomvåpen.

Da FNs generalsekretær besøkte det tidligere sovjetiske testområdet for atomvåpen i Semipalatinsk, dagens Semey i Kasakhstan, sa han at verden skulle følge Kasakhstans eksempel. Hva mente han med dette?

L.: Kasakhstan er blitt en forkjemper for kjernefysisk nedrustning og ikke-spredning. Prøvefeltet i Semipalatinsk er nedlagt, de siste atomvåpnene fra Sovjet-tiden ble fjernet i 1995, og i dag er Kasakhstan medlem av en atomvåpenfri sone i Sentral-Asia som ble til på regjeringens eget initiativ. Landet kandiderer også som vertskapsland for den nye internasjonale banken for atombrensel.

Hva er en bank for atombrensel?

L.: Ideen er at land som ønsker å utnytte atomkraft ikke behøver egne anlegg for anriking av uran, men kan kjøpe uranet fra den internasjonale banken.

Spredning av nasjonale anrikingsanlegg vil sette flere land istand til å produsere våpenmateriale, for samme anlegg kan brukes både til å produsere lavanriktet uran for kraftreaktorer og høyanriktet uran for våpenformål. Derfor bør det unngås.

Hvor i Kasakhstan vil brenselbanken i så fall ligge? I nærheten av det tidligere testområdet Semipalatinsk?

L.: Avgjørelsen om hvilket land som skal huse brenselbanken vil snart bli tatt, men jeg kjenner ikke til den aktuelle lokaliseringen i Kasakhstan. Det metallurgiske produksjonsanlegget Ulba i Ust-Kamenogorsk, like øst for Semipalatinsk, kan være et egnet sted.

Hva med de miljømessige hensyn som må tas og risikoen forbundet med å transportere atomprodukter?

Den amerikanske kommisjonen som

ansvarer for slike spørsmål (U.S. Nuclear Regulatory Commission) har utarbeidet kriterier som kan anvendes også i dette tilfelle. Jeg ser ikke dette som noe stort problem.

I 2010 traff FNs generalforsamling et enstemmig vedtak om å gjøre 29 august – dagen prøvefeltene i Semipalatinsk ble besluttet nedlagt – til 'Den internasjonale dagen mot nukleære tester'. Hvem er det som foretar atomprøvesprengninger i dag?

L.: Ingen. De fem etablerte atommak-

tene har forpliktet seg på et moratorium. Pakistan og India er også blitt enige om ikke å teste, men i likhet med USA og Kina har de ikke undertegnet prøvestansavtalen, som forbyr alle prøvesprengninger uansett styrke. Et verifikasjonssystem som kan oppdage atomeksplosjoner globalt er på plass; med andre ord kan ingen foreta atombombesprengninger i smug.

Hva betyr Kasakhstans engasjement i dette spørsmålet?

L.: Det viktigste slaget om ratifiserin-

gen står i USA. Hvis USA ratifiserer vil Kina formodentlig følge etter. I så fall kommer India og Pakistan under sterkt press for å gjøre det samme.

Kasakhstan har en grense mot Iran gjennom Det kaspiske hav. Hva kan Kasakhstan gjøre for å redusere spenningene mellom Iran og andre nasjoner når det gjelder spørsmålet om atomenergi?

L.: Det er viktig å engasjere Iran. Sanksjonene fungerer ikke. Den arabiske våren åpner for nærmere forbindelser mellom Iran og Egypt. Kasakhstan kan by på åpninger mot nord.

Atomvåpenstatene moderniserer sine nukleære arsenaler samtidig som Obama tar til orde for en atomvåpenfri verden og roser Kasakhstan for samme. Hva er det som foregår her?

L.: Det er den gamle lekse fra den kalde krigen. For å få våpensmiene med på rustningsbegrensninger får de kompensasjon på tilstøtende områder. For eksempel har Obama gitt nye store tilskudd til den kjernefysiske infrastrukturen for å redusere motstanden mot ratifisering av prøvestansavtalen.

Uten at atomvåpenstatene nedrunder er ikke-sprengningsarbeidet dømt til å mislykkes. Hva er utsiktene for Obamas ambisjon om en atomvåpenfri verden?

L.: Det er gjort flere framstøt tidligere. Baruch planen fra 1946 ble overspilt av den kalde krigen. McCloy-Zorin-avtalen fra 60-tallet kom aldri i inngrep med virkelighetens verden. Reykjavik-møtet mellom Reagan og Gorbachov førte til flere viktige avtaler, men den store visjonen glapp. I dag lener mange stater seg tilbake og venter og ser hva det blir til. Hvis ikke USA og Russland blir enige om nye, store kutt kommer man ikke videre denne gangen heller.

Den tidligere tilintetgjørelsesleiren Auschwitz er på UNESCOs verdensarvliste. Bør ikke Semipalatinsk også få en slik status?

L.: Ikke samme status, men hvis anlegg for fredelig bruk av atomenergi blir lagt til dette området vil symbolikken – fra destruktiv til fredelig bruk – være sterk.

Nuclear Dilemmas: Present and Future. The Hague, Peace Palace, 30th of August 2011.

Med Willy Fløttens død har en trofast fredsforkjemper gått bort. Willy ble født i 1918, inn i en småbrukerfamilie ved foten av Rondane i Folldal kommune. Allerede som fjortenåring forlot han hjembygda og reiste til sjøs.

Skjebnen førte ham til Australia der han mønstret av og vandret fra gård til gård etter arbeid. På en sauefarm hadde husbonden nettopp gått bort og enka tok

Willy Anker Jacobsen Fløtten død

med åpne armer imot den unge nordmannen.

Da krigen brøt ut reiste Willy på ny til sjøs, og siden til flyvåpenets base Little Norway i Canada. Deretter ble han som ferdig utdannet artellerist satt i en jager som vokter konvoifarten over Atlanterhavet. Willy var med på invasjonen av Normandie

og hele felttoget fram til Berlin. Resten av yrkeslivet arbeidet han som murerhåndlanger.

Mange vil huske Willy som en engasjert deltaker på møter og sommerleirer i NTA og frivillig medarbeider på hovedkontoret. Hans fremste engasjement besto

av å spre titusener aviser og løpesedler med sin eldgamle sykkel. Så sent som i år delte han ut 1. mai-nummeret av NTA-avisa på Sandaker, der han hadde sin aldersbolig.

Myndighetene ville hedre ham med krigsmedaljer og krigspensjon, men medaljene la han i en skuff og pensjonen sendte han i retur. Willy

likte å leve et enkelt liv og den eneste pynten han ville ha på veggen var en plakat fra NTA.

Willy Fløtten var et lysende eksempel på et solidarisk samfunnsmedlem med stor omtanke for andre enn seg selv. Våre tanker går til hans søster, hans fetter Svein Ivar Svendsen og andre slektninger og venner, og sammen med dem ønsker vi fred og glede over Willys minne.

Carsten Hagness